

WERKDOCUMENT
NIET TER VERSPREIDING

Toekomst DICIO met en na Corona

Een x-tal scenario's om de potentiële consequenties op ons werk te
kunnen plannen

Auteur: (10)(2e) (10)(2e)

Doel van deze activiteit

- Een realistische kijk op de missie, doelen en activiteiten van de Directie Informatiebeleid en de potentiële impact van de COVID-19 pandemie:
 - Bekijkt de aannames achter de (politieke) prioriteiten, financiële verwachtingen, grote initiatieven en strategische keuzes van DICIO
 - Identificeren van de belangrijkste aandachtspunten
- Ontwikkelen van scenario's voor meerdere versies van het DICIO van de nabije toekomst, over 5 tijd-horizons. Voor elk scenario kunnen strategische afwegingen en 'trigger points' bepaald worden

WERKDOCUMENT
NIET TER VERSPREIDING

Waarom onze strategische keuzes herzien?

- Hoewel de maatschappelijke gevolgen van de COVID-19 pandemie nu al goed zichtbaar zijn, zal de volle maatschappelijke, economische en politieke impact ervan hoogstwaarschijnlijk eind Q3 2020 wereldwijd zichtbaar beginnen te worden. Experts schatten dat de impact groter en anders van aard is dan de financiële crisis van 2008.
- Begroting Rijk, en VWS in het bijzonder staan door crisis-uitgaven en veranderende inkomsten onder druk
- Organisatie van de zorg staat in middelpunt van de belangstelling; veranderende politieke ruimte voor stelselwijzigingen
- Digitale zorg en zorgdata staan wereldwijd centraal in deze crisis

WERKDOCUMENT
NIET TER VERSPREIDING

- De pandemie en crisis leggen bekende kwetsbaarheden in (gebrek aan) infrastructuur, organisatie, governance en mandaat bloot
- Druk op versnellen van specifieke ontwikkelingen is groot, onderliggende randvoorwaarden worden daarbij niet altijd meegenomen
- Machtsverhoudingen en relaties verschuiven: sterke regie door VWS tijdens de crisis, sterke inhoudelijke samenwerking met 'werkvloer', minder met traditionele partners als koepels en brancheorganisaties
- Vrijblijvendheid (inter)nationale maatregelen wordt kleiner, druk op regie wordt groter
- Anderhalvemeter samenleving heeft grote consequenties voor organisatie van ons eigen werk
- VWS is braafste kind van de klas: politieke en praktische gevolgen van uitbraak bij of agv VWS-medewerkers, in het bijzonder in de kritische (crisis-management) werkzaamheden, zijn groot

WERKDOCUMENT
NIET TER VERSPREIDING

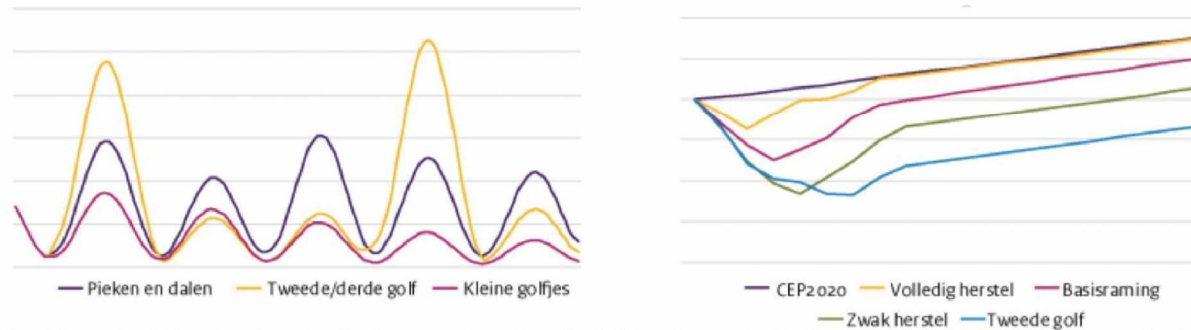
Scenario's

→ Duur van de crisis	Verspreiding virus onder controle	Onwaarschijnlijk	Onwaarschijnlijk	5	Terug naar het Oude Normaal, Onwaarschijnlijk
	Steeds nieuwe golven	2	3	4	Onwaarschijnlijk
	Ongecontroleerde uitbraken virus	1	Onwaarschijnlijk	Onwaarschijnlijk	Onwaarschijnlijk
		Achter de feiten aanhollen. Reactief, middelen en mensen niet op de juiste plek	Herstel met terugvallen. Al dan niet door volgende golven of andere oorzaken (recessie, etc.)	Rijke winnaars en arme verliezers. Toegang tot herstel is ongelijk verdeeld.	Brede, samenhangende herstel. Impact voor vrijwel iedereen en is wereldwijd

→ Mate en snelheid van herstel

WERKDOCUMENT
NIET TER VERSPREIDING

Scenario's

Figuur. Gestileerde scenario's voor de ontwikkeling van het virus (links) en de economische groei (rechts). Deze scenario's zijn gebaseerd op CIDRAP en CPB en zijn gestileerd doorgetrokken naar de komende jaren.

Het RIVM en CPB gaan uit van drie mogelijke scenario's hoe de COVID-19 pandemie zich gaat ontwikkelen:

- 1) pieken en dalen;
- 2) een grote tweede golf mogelijk gevolgd door andere golven;
- 3) langzaam uitdoven tot kleine golfjes.

In deze varianten wordt er van uitgegaan dat er geen (grootschalige) vaccinatie zal plaatsvinden.

Een tweede belangrijke (cognitieve) kernonzekerheid is hoe de economische situatie zich zal ontwikkelen. Het CPB heeft hiervoor een basisraming gemaakt en als aanvulling een drietal scenario's waarin verschillende paden van herstel (volledig herstel, zwak herstel en tweede golf) worden verondersteld. Deze zijn afgezet tegen de economische raming uit in maart 2020 (CEP2020).

WERKDOCUMENT
NIET TER VERSPREIDING

Aandachtsgebieden per scenario

1. Hoe zien de maatschappij, economie en gezondheid er wereldwijd uit
2. Wat zijn de sociale maatregelen –afstand, zorg op afstand, thuiswerken, etc.
3. Gevolgen voor de vraag naar digitale zorg en zorgdata
4. Wat zijn de politieke, financiële gevolgen voor de i-functie van VWS
5. Wat zijn de gevolgen voor de i-instrumenten die VWS inzet en gebruikt: Wat zijn de gevolgen voor DICIO als werkgever

WERKDOCUMENT
NIET TER VERSPREIDING

Scenario 1: Pandemische escalatie. Langdurige 10-15 jaar wereldwijde neergang

1. Maatschappij, economie en gezondheid

COVID-19 is niet het enige virus dat zich snel verspreid.

Economische en maatschappelijke gevolgen fundamenteeler en dieper dan gedacht. Herstel alleen mogelijk door grondige hervormingen.

Grote maatschappelijke onrust over maatregelen, met steeds extremere reacties. Snelle en grote economische reacties. Winnaars en verliezers.

Sterke Europese steun voor bedrijven en kritische sectoren. Sterk vangnet, relatief lage werkloosheid. Grote investeringen in zorg en economie.

Aanpak VS minder sterk met gevolgen voor economie, werkloosheid, gezondheid. Azië voorloper, maar blijft kwetsbaar.

Investeringen in lokale behandelcentra. Groei (druk op) eerste lijnszorg.

WERKDOCUMENT
NIET TER VERSPREIDING

Scenario 1: Pandemische escalatie.

Langdurige 10-15 jaar wereldwijde neergang

2. Maatregelen

Langdurige lock-down maatregelen, zeer beperkt gebruik van (publieke) ruimte, terugkeer van strengere (regionale) lock-down maatregelen bij stijging besmettingen en toenemende druk op zorgstelsel.

Thuiswerken waar mogelijk de norm, beperkt gebruik van horeca en detailhandel, beperkingen gebruik openbaar vervoer. Sterke groei kosten, bezuinigingen op niet-essentieel diensten en sectoren.

Reguliere zorg wordt uitgesteld, met grote schadelijke gevolgen.

Groei toezicht en handhaving. Door toenemende onrust meer onderdrukkende toezicht.

Scenario 1: Pandemische escalatie. Langdurige 10-15 jaar wereldwijde neergang

3. Gevolgen vraag digitale zorg en zorgdata

Alles digitaal. Zorg op afstand breidt uit, moet grootste deel uitgestelde zorg gaan vervangen. Devices vervangen menselijk contact. Grote vraag naar onderwijs in digitale zorg.

Surveillance data wordt ingezet om maatregelen zo gericht mogelijk in te zetten. Daarbij worden zoveel mogelijk sensoren ingezet, met gevolgen voor privacy.

Snel groeiende inzet van AI om datastromen te analyseren en voorspellingen te doen waarop (re)acties gebaseerd worden.

Grote vraag naar integrale data, door de hele keten heen. Ook voor onderzoek en ontwikkeling nieuwe behandelmethoden en technieken.

Veel data voor validatie van digitale zorg oplossingen, snelle uitrol van bewezen werkende oplossingen.

Traditionele rollen zorgorganisaties veranderen: van bricks naar clicks. Inclusief investeringen.

WERKDOCUMENT
NIET TER VERSPREIDING

Scenario 1: Pandemische escalatie. Langdurige 10-15 jaar wereldwijde neergang

4. Wat zijn de politieke, financiële gevolgen voor de VWS i-functie

Versnelling regelgeving t.b.v. digitale zorg, inclusief randvoorwaarden als toegang, centrale voorzieningen. Veel grotere regierol VWS, als autoriteit en financier.

Grote allocatie middelen in begroting VWS voor digitale zorg, bezuinigingen op andere terreinen van zorg.

Speerpunt uitwisseling gegevens met burgers/patiënten, centrale inkoop en opschaling digitale zorg (€€)

Snelle realisatie nationale infrastructuur federatief met centrale voorzieningen. Grote rol regionale netwerken. Ook op cyber, toegang, identiteit centrale sturing en regie.

Snelle groei VWS i-functie, met grote politieke druk snel te leveren. Focus op juridische en financiële instrumenten, DI als regie-autoriteit, IB als governance board.

WERKDOCUMENT
NIET TER VERSPREIDING